

בורר בכפר הגלובלי

עסקאות בינלאומיות עלולות לגרור סכסוך בינלאומי - וגם בוררות בינלאומית. כמה נקודות לתשומת לב לפני

חתימת ההסכם / עו"ד עופר צור, ד"ר יעל ארידור-בריאילן

שווייצרי וישראלי) לפסוק במחלוקת על פי הדין הישראלי. מאחר שהדין הישראלי אינו שגור בפי מותב בינלאומי, הוחלט על הגשת חוות דעת מומחה ביחס לתחולתו על המקרה.

יש לשים לב, שגם אם הצדדים החליטו להחיל דין מהותי ישראלי על עניינם, אין זה הכרחי שסדרי הדין ודיני הראיות יהיו גם הם ישראליים. כך למשל אפשר, שבבוררות בינלאומית ייעזרו הבוררים בכ"ל לשיטת עורכי הדין הבינלאומית בנוגע לקבלת ראיות משנת 1999.

למרות הקשיים, הצורך למצוא מכה משותפת (חוצה גבולות ושפות) להבנת העיסקה ודין במח"לוקות לפי כללים אחידים ככל הניתן, הרי שהסכמה לבוררות בינלאומית, אשר תעוצב באופן שיתאם לאינטרסים של הלקוח הישראלי, עשויה להיות עדיפה על הסכמה לבירור הסכסוך בבתי משפט זרים.

בירור בבית משפט זר עלול להפריע את מאזן ההר"תעה ההדדית מפני הפרה ולהקשות על בעל הדין הישראלי להתריע מפני הפרת ההסכם עימו. מנגד, פנייה לבוררות בינלאומית עשויה להוביל לתוצאה רצויה והיא אפשרית גם תוך רתימת עורכי דין ישראליים (או בשיתוף עם עורכי דין זרים).

בסופו של יום, אנשי עסקים ועורכי דין ישראליים נדרשים לפעול בעולם תחרותי שהוא כפר גלובלי. תכנון מושכל מראש, עשוי לסייע בעיצוב מנגנוני פתרון סכסוכים באופן שיאפשר לצד הישראלי לנצל באופן מיטבי את המכשירים האמורים. ///

מקום ניטרלי הקרוב לישראל, עשויה להקל בפתירת חת ההליכים או בניהולם.

עם זאת, על הפונה לבוררות בינלאומית להיות מודע גם לקשיים העומדים בפניו בבואו לבקש סעד. הבוררים עשויים שלא להכיר את הדין החל על ההסכם (למשל, אם הבוררים אירופים והדין ההס"כמי הוא ישראלי). ניהול בוררות בינלאומית דורש לא רק מיומנות בניהול המשפט בשפה זרה, אלא גם התמצאות בהליכי המוסדות הרלוונטיים ושליטה בנוהג מסחרי בינלאומי בעסקאות דומות.

העלויות הכרוכות בהפעלת מנגנון הבוררות הבינלאומית עשויות להשפיע ביחס הפוך על הכדאיות של הצד הישראלי לפתוח בהליכים, לשם מניעת הפרה חלקית של ההסכם מאוחר יותר. למשל: שכר הבוררים יכול להתבסס על תעריף קבוע לפי שעות עבודה בפועל, או להיגזר באחוזים מסכום התובענה. לפיכך, מוטב לשקול מראש כיצד לעצב מנגנון בוררות באופן שיתאם לצרכיו של הצד הישראלי.

לאחרונה, ייצג משרדנו צד לבוררות בהיקף של כמה מאות מיליוני שקלים שהתנהל בבוררות ICC, ואשר במסגרתה הוטל על מותב הבוררים (אנגלי,

שנים האחרונות אנו עדים למספר הולך וגובר של שיתופי פעולה עסקיים בין חב"רות ישראליות לבין חברות זרות. בעולם שבו תהפוכות פיננסיות מאיימות על יציבות תאגידים, קל וחומר על עצם קיומן של עסקאות בינלאומיות, רצוי להקדיש מראש תשומת לב למנגנוני יישוב סכסוכים בין צדדים לעסקאות אלו.

לצדדים בעסקאות בינלאומיות יש מגוון של כלים לבחירת מנגנון הבוררות שיתאים לעניינם (לצד האפשרות להתדיין במערכת המשפטית הר"גילה של מדינה כלשהי). ניתן לבחור, למשל, בבית המשפט לבוררות בינלאומית בלונדון (LCIA); במוסד הבוררות של לשכת המסחר הבינלאומית (ICC); או בבוררות על פי כללי ועדת האו"ם למשפט סחר בינלאומי (UNCITRAL), בה ניתן למשל לבחור במסגרת בוררות של LCIA.

הצדדים אף רשאים לעצב לעצמם היבטים רבים של הבוררות, ובכלל זה: קביעת הדין שיחול (ואפשר שיהיה זה הדין הישראלי) וקביעת מספר הבוררים (בבוררות ICC או UNCITRAL, יכולים הצדדים להסכים לבוררות במוטב של שלושה, ובנסיבות כאלה ב-ICC יכול כל צד להציע בורר מטעמו ואלה יבחרו במשותף את ראש ההרכב). לבסוף, לצדדים חופש בחירה גם בקביעת מקום הבוררות. בחירת

הכותבים הם ממשרד גורניצקי ושות'.